

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 2 від 22.04. 2024 року

Голова Приймальної комісії

Олександр ТУРУНЦЕВ

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Спеціальність: 081 Право
Освітня програма: 081.00.01 Право

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри приватного права
Протокол № 9 від 10 квітня 2024 р.

Лілія ОРЕЛ

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри публічного права
Протокол № 9 від 10 квітня 2024 р.

Ганна ВЛАСОВА

Київ – 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту зі спеціальності «Право» є нормативним документом Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою публічного права та кафедрою приватного права Факультету права та міжнародних відносин з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Мета фахового іспиту – перевірка рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів для вступу на навчання, відповідно до п. 7.3.2. Правил прийому Київського столичного університету імені Бориса Грінченка та його відповідність вимогам, що висуваються до рівня підготовки студента II курсу спеціальності «Право».

Форма проведення: комп'ютерне тестування

Час проведення: 60 хвилин

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Кількість балів (max - 200)	Критерії
180 – 200	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
160 – 179	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.
140 – 159	Виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
120 – 139	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
100 – 119	Виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання, за слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
1 – 99	Незадовільно. Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ

Теорії (концепції) виникнення держави. Поняття держави та її ознаки. Суверенітет держави та народу. Сутність держави. Типологія держави. Форма державного правління: поняття та структура. Монархія – форма правління. Республіка – форма правління. Загальна характеристика форми державного устрою. Державний режим. Механізм держави: поняття та ознаки. Принципи побудови та діяльності механізму держави. Методи побудови та діяльності механізму держави. Принцип поділу державної влади та його реалізація в Україні. Інститут «стримування і противаг» – невід’ємна складова принципу поділу гілок влади. Становлення концепції «громадянського суспільства». Громадянське суспільство: поняття, ознаки та структура. Співвідношення громадянського суспільства і держави. Правова держава та її ознаки. Принципи побудови правової держави. Соціальна держава та її ознаки. Характеристика основних сучасних концепцій (теорій) держави.

ТЕОРІЯ ПРАВА

Загальна характеристика теорій виникнення права. Взаємозв’язок права і держави. Поняття та ознаки права. Сутність права: загально-соціальна та класова. Цінність права: соціальна та інструментальна. Принципи права: загально-соціальні. Принципи права: загально-правові. Галузеві, міжгалузеві та принципи інститутів. Об’єктивне та суб’єктивне право. Співвідношення соціальної норми із нормою права. Поняття та ознаки норми права. Спеціалізовані норми права. Структура норми права. Співвідношення норми права і статті нормативно-правового акту. Джерело та форма права: співвідношення понять. Право і мораль. Право і звичай. Право і релігія. Нормативно-правовий акт: поняття та ознаки. Класифікація нормативно-правових актів. Поняття та ознаки закону. Юридична сила закону. Система права: поняття, ознаки та структура. Співвідношення системи права і системи законодавства. Правові відносини: поняття та ознаки. Тлумачення норм права: поняття та його відмінність від з’ясування та роз’яснення права. Правопорушення – поняття, ознаки та види. Юридична відповідальність: поняття та ознаки.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

Поняття і предмет конституційного права. Метод конституційно-правового регулювання. Поняття системи конституційного права. Інститути конституційного права України. Норми конституційного права, їх структура і зміст. Джерела конституційного права України. Поняття і основні юридичні властивості Конституції України. Структура і функції Конституції України 1996 р. Поняття конституційного ладу України. Поняття державного ладу, закріпленого Конституцією України. Поняття конституційно-правового статусу особи в Україні. Права, свободи та обов’язки людини і громадянина в Україні. Поняття громадянства і належність до громадянства України. Поняття прямого народовладдя. Виборчий процес і його стадії. Поняття і види референдумів в Україні. Поняття, система і види органів державної влади в Україні. Верховна

Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні. Функції і повноваження Верховної Ради України. Поняття статусу народного депутата України. Повноваження і форми діяльності народного депутата України. Загальна характеристика правового статусу Президента України. Функції та повноваження Президента України. Правовий статус Ради національної безпеки і оборони України. Поняття виконавчої влади і система її органів. Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади. Поняття виконавчої влади і система її органів. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Конституційний Суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Суди – виключні органи правосуддя в Україні. Система судів загальної юрисдикції, їх функції і повноваження. Поняття правового статусу прокуратури України. Законодавчі основи забезпечення національної безпеки України. Поняття територіального устрою України. Поняття і принципи місцевого самоврядування в Україні. Система, органи та посадові особи місцевого самоврядування в Україні.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Виконавча влада як гілка державної влади та її управлінська спрямованість. Поняття адміністративного права. Поняття і сутність предмету адміністративного права. Методи адміністративного права. Принципи адміністративного права. Система і джерела адміністративного права. Адміністративне право і адміністративна реформа. Поняття та структура адміністративно-правової норми. Поняття і особливості (характерні риси) адміністративно-правових відносин. Поняття та система суб'єктів адміністративного права. Поняття, особливості та види державної служби. Поняття і види державних службовців, їх права та обов'язки. Поняття і сутність публічного управління. Принципи та функції публічного управління. Поняття адміністративного примусу. Адміністративно-запобіжні заходи. Поняття адміністративного правопорушення (проступку), його ознаки. Юридичний склад адміністративного правопорушення. Поняття і ознаки адміністративної відповідальності. Поняття та мета адміністративного стягнення. Система і види адміністративних стягнень. Адміністративні провадження: поняття, класифікація, стадії. Порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення. Стадії провадження. Адміністративно-правове регулювання у сфері економічної діяльності держави. Адміністративно-правове регулювання у соціально-культурній сфері. Адміністративно-правове регулювання у сфері внутрішніх справ. Адміністративно-правове регулювання у сфері закордонних справ. Адміністративно-правове регулювання у сфері юстиції.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Предмет та метод цивільно-правового регулювання. Функції цивільного права. Принципи цивільного приватного права. Поняття та елементи цивільного правовідношення. Поняття і зміст цивільної правосуб'єктності. Правоздатність фізичних осіб. Зміст правоздатності фізичних осіб і її межі. Дієздатність фізичних осіб. Обмеження дієздатності фізичних осіб. Визнання громадянина недієздатним.

Об'єкти цивільних правовідносин. Поняття й ознаки юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичної особи. Порядок і способи створення юридичних осіб. Види та організаційно-правові форми юридичних осіб. Поняття та види правочинів. Умови дійсності правочинів. Недійсність правочину. Правові наслідки недійсності правочину. Захист цивільних прав. Способи захисту цивільних прав. Правовий режим і об'єкти права власності народу України. Поняття і види обмежених речових прав. Обмежені речові права і право власності. Поняття та види прав інтелектуальної власності. Поняття та захист авторських прав. Патентне право. Види особистих немайнових прав. Підстави виникнення зобов'язань, їх класифікація. Виконання зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Способи забезпечення виконання зобов'язань. Порядок укладання договору. Поняття та види договорів у цивільному праві. Поняття, форма і зміст договору оренди/найму, довічного утримання, дарування, купівлі-продажу. Поняття та класифікація особистих немайнових прав. Інформація як особливий об'єкт цивільних прав. Поняття і види спадкування. Спадкування за заповітом та за законом. Поняття і форма заповіту. Право на обов'язкову частку у спадщині.

СІМЕЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Сім'я. Регулювання сімейних відносин. Сімейні права та обов'язки. Захист сімейних прав та інтересів. Поняття шлюбу та підстави його недійсності. Порядок державної реєстрації шлюбу. Поняття та підстави припинення шлюбу за сімейним законодавством. Підстави недійсності шлюбу. Правові наслідки недійсності шлюбу. Поняття та ознаки особистих немайнових правовідносин батьків та дітей. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають у шлюбі між собою та батьки якої не перебувають у шлюбі між собою. Особисті немайнові права подружжя. Спільна сумісна власність дружини та чоловіка. Підстави набуття та здійснення права спільної сумісної власності подружжя. Порядок розпорядження майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності. Особиста приватна власність дружини та чоловіка. Поняття та зміст шлюбного договору. Умови шлюбного договору. Сторони, порядок укладення та форма шлюбного договору. Підстави, порядок та правові наслідки зміни умов, розірвання, недійсності або припинення шлюбного договору. Правовий режим майна чоловіка та жінки, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою. Поняття аліментів. Розмір аліментів, обставини та види доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на дитину. Договір про сплату аліментів на дитину (аліментний договір). Договір про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з набуттям права власності на нерухоме майно. Підстави виникнення зобов'язань по утриманню повнолітніми синами та дочками своїх батьків. Особливості управління майном дітей. Умови усиновлення та порядок його здійснення. Таємниця усиновлення. Особливості усиновлення повнолітніх осіб. Скасування усиновлення.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Поняття і значення принципів кримінального права. Законодавче визначення принципів кримінального права та їх практичне значення. Чинність закону про

кримінальну відповідальність в часі. Поняття закону, що усуває караність діяння, пом'якшує покарання, або іншим чином поліпшує кримінально-правове положення особи, що вчинила злочин. Чинність кримінального закону в просторі. Ознаки злочину та їх характеристика. Класифікація злочинів, її критерії і кримінально-правове значення. Поняття і значення складу злочину. Злочин і склад злочину. Ознаки складу злочину. Види складу злочину. Склад злочину і кваліфікація злочину. Поняття кваліфікації злочинів. Поняття і ознаки причинного зв'язку в кримінальному праві. Спосіб, засоби, знаряддя, обстановка, час, місце вчинення злочину і їх кримінально-правове значення. Осудність, як одна з ознак суб'єкта злочину. Поняття осудності та її зміст. Закінчений злочин. Види злочинів за моментом закінчення. Поняття і ознаки готування до злочину. Відмінність готування до злочину від виявлення наміру його вчинити. Поняття, ознаки і види замаху на злочин. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Форми співучасті у злочині, критерії і значення їх виділення. Умови правомірності необхідної оборони. Поняття крайньої необхідності і умови її правомірності. Види звільнення від кримінальної відповідальності. Поняття та види кримінальної відповідальності. Поняття та підстави кримінальної відповідальності. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти довкілля. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти громадської безпеки, проти безпеки руху та експлуатації транспорту, проти громадського порядку та моральності, у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення, у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації, у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Поняття, склад і види цього злочину. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти правосуддя.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Конституція України // Відомості ВВР України. 1996. №30. Ст.141.
2. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). 1990. N 31. ст.429.
3. Загальна декларація прав людини, 1948 // Офіційний вісник України. 2008. № 93. Ст.3103.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). 1984. Додаток до N 51. ст.1122.
5. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001. N 25-26. ст.131.
6. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. NN 40-44. ст.356.
7. Сімейний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2002. N 21-22. ст.135.
8. Кодекс законів про працю України : чинне законодавство зі змінами та допов. К.: ПАЛИВОДА А. В., 2024. 128 с.
9. Журавльов Д.В. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України. Київ: Професіонал, 2022. 520 с.
10. Конституційне право України : Підручник. Ужгород : РІК-У, 2023. 536 с.
11. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
12. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. Копотуна І.М. Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 888 с.
13. Короед С. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. Київ: Професіонал, 2020. 1168 с.
14. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / За заг. ред. Журавльова Д. В. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2021. 832 с.
15. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України: повний курс. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 556 с.
16. Тертишник В.М. Конституція України. Науково-практичний коментар. Київ: Алерта, 2022. 430 с.

Додаткові:

1. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні: навчальний посібник: у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Фелика. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 620 с.
2. Дякович М. М. Сімейне право України : навч. посіб. Харків : ЕКУС, 2022. 416 с.
3. Загальне адміністративне право України / Бевзенко М.В. та ін. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2023. 688 с.

4. Загальна теорія права : підручник / за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
5. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 584 с.
6. Основи юриспруденції : підручник. Хрідочкін А. В., Макушев П. В., Ченцов В. В. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. 396 с.
7. Правознавство: навчальний посібник / за заг.ред. Петкова С.В. Київ: КНТ, 2022. 382 с.
8. Тетарчук І.В. Сімейне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: ЦУЛ, 2020. 176 с.
9. Цивільне право (частина загальна). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатеевої. Харків : ЕКУС, 2021. 448 с.
10. Цивільне право (частина особлива). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатеевої. Харків : ЕКУС, 2022. 640 с.